

ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซีย

(Indonesia-Malaysic Relations)

โดย

นายมานัส ภาลสุวรรณ ร.ม. (จุฬาลงกรณ์)

๐๐๒๓๕๒

วิทยานิพนธ์

เพื่อส่วนประคองการศึกษาจากความรู้ เป็นประโยชน์แก่สังคม

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาการต่างประเทศ และ การทูต

พ.ศ. ๒๕๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพหลโยธิน กรุงเทพมหานคร
เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปฏิบัตินานาชาติ

[Handwritten signature]

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]

ประธานกรรมการ

[Handwritten signature]

กรรมการ

[Handwritten signature]

กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิศา ทองศรีพรหมชาติ

วันที่ เดือน พ.ศ.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซียในช่วงระยะเวลาตั้งแต่กันยายน ๒๕๒๒ ถึง สิงหาคม ๒๕๒๕ ว่าเป็นอย่างไรในระหว่างนั้น โดยแสดงให้เห็นว่า ความตึงเครียดในความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซียเกิดขึ้นเพราะนโยบายต่างประเทศต่างกันเป็นสำคัญ กล่าวคือ นโยบายต่างประเทศของอินโดนีเซียและมาเลเซียนั้น มีมูลกำเนิดมาจากความทะเยอทะยานส่วนตัวของซูการ์โนที่จะเป็นใหญ่ในหมู่ชาตินิยมฝ่ายหนึ่งและแผนการของอังกฤษอีกฝ่ายหนึ่งที่รักษามลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองในภูมิภาคนี้ของตน ซูการ์โนมองผลประโยชน์ของประเทศในแง่ความหวังของประเทศ มองผลประโยชน์ทางการเมืองสำคัญมากกว่าทางเศรษฐกิจ ซูการ์โนเกลี้ยจักรวรรดิเนเธอร์แลนด์ อังกฤษและญี่ปุ่นมาเลเซียคือตนกู อับดุล ราห์มาน ที่ร่วมมือกับอังกฤษ นโยบายเผชิญหน้าของอินโดนีเซียต่อมาเลเซียจึงสะท้อนให้เห็นถึงความเกลียดชังของซูการ์โนต่อจักรวรรดิเนเธอร์แลนด์

กรณีพิพาทระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซียเป็นปัญหาระหว่างประเทศ ซึ่งมีความสำคัญมากปัญหาหนึ่งของภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ รัฐบาลประเทศต่าง ๆ จึงได้แสดงท่าทีมาตั้งแต่ต้นในการที่จะระงับกรณีพิพาทและประสานความสัมพันธ์ของประเทศคู่พิพาทให้คืนสู่สภาพเดิมและก็ได้ประสบความสำเร็จในท้ายที่สุด เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซียถูกกวาดล้างโดยสิ้นเชิงพร้อมกับการสูญเสียอำนาจของประธานาธิบดีซูการ์โน ผู้นำที่มองผลประโยชน์ทางการเมืองของอินโดนีเซียสำคัญกว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

ถึงแม้ว่าการดำเนินนโยบายเผชิญหน้าของอินโดนีเซียล้มเหลวแต่ก็ตาม ปัญหาบังเกิดถือว่าผลประโยชน์พื้นฐานของทั้งสองประเทศนี้ยังชักรัดกันอยู่หรือไม่

Thesis Title: Indonesia-Malaysia Relations

Name: Mr. Manop Parksawan

Department of Foreign Affairs and Diplomacy

Date: April , 1967.

ABSTRACT

This thesis is a study of Indonesia-Malaysia relations during September 1963-August 1966. The conflict of foreign policy between these two nations caused their relations to deteriorate and, eventually, to break off. This was due to the ambitions of President Sukarno and Prime Minister Tunku Abdul Rahman who wanted to become the leaders of entire Malay nations. Britain supported the policy of the formation of Malaysia initiated by Prime Minister Tunku Abdul Rahman because this policy will maintain her economic and political interests within the region. Sukarno's view was that his country's prestige was at stake and he considered political interests more important than economic interests. Sukarno's confrontation policy brought about one of the most critical crises in Southeast Asia. Many neighbouring nations tried in vain to assist in solving the problem. The reason was that the Indonesian Communist Party had much influence in Sukarno's cabinet. The confrontation policy continued for some time until the communist party was purged by the Indonesian military group and Sukarno ousted. General Suharto, the new leader, realised that Indonesia needs economic development rather than prestige or political interests. He ended the confrontation policy of Sukarno and brought about the resumption of normal relations between the two nations.

คำขอบคุณ

ในการที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ เป็นรูปร่างขึ้นมาได้ ผู้เขียนรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณ
 หลายท่านด้วยกัน ซึ่งขอถือโอกาสท่านผู้อ่านที่จะระบุนามไว้ ณ ที่นี้ ท่านแรกที่เฝ้าปรารถนา
 บิคาของผู้เขียนเอง ท่านได้สนับสนุนบุตรของท่านด้วยดีตลอดมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ
 ท่านเป็นอย่างสูง สำหรับอิทธิกรรมสารนิเทศ ระเบิด เกสรสุกนช กิจการยั้งที่ได้มีพระคุณ
 อย่างมาก ท่านได้สนับสนุนผู้ใดบ้างกับบิดาของท่านเป็นรางวัลในเรือน การอ่านและเขียน
 หนังสือ ผู้เขียนจะขอระลึกในพระคุณตลอดไปของท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ชูโต
 และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางความ
 สัมพันธ์ระหว่างประเทศแก่ผู้เขียนมาแต่เริ่มต้น โดยเฉพาะท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กระมล
 ทองธรรมชาติ บังโลกบุตรเป็นผู้นับถือวิทยานิพนธ์นี้ยิ่ง ท่านผู้ช่วยผู้เขียนรู้สึกถึงบุญคุณ
 เป็นอย่างมากในความช่วยเหลือของท่านในเรื่องนี้ คือ ดร.ประชา กุณะเกษม แห่งกรมสารนิเทศ
 กระทรวงการต่างประเทศ ท่านผู้ช่วยผู้เขียนขอขอบพระคุณในความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ
 ห้องสมุดกระทรวงการต่างประเทศ ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่ได้ช่วยเหลือในการจัดพิมพ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	๗
คำขอบคุณ	๘
บทนำ	๙
บทที่ ๑ ภูมิหลัง	๑๐
ก. สภาพทางภูมิศาสตร์ และประวัติความเป็นมาของอินโดนีเซีย	๑๓
สภาพทางภูมิศาสตร์ และประวัติความเป็นมาของมาเลเซีย	๕
ข. ความสัมพันธ์ดั้งเดิมระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซีย	๑๐
บทที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซียหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒	๑๑
ก. นโยบายอินโดนีเซีย	๒๘
ข. นโยบายมาเลเซีย	๓๖
บทที่ ๓ ความตึงเครียดในความสัมพันธ์ระหว่าง ๒ ประเทศ	๓๗
ก. จุดกำเนิดแห่งความตึงเครียด	๓๗
๑. การรวมมาเลเซีย	๔๕
๒. นโยบายเผชิญหน้าของซูการ์โน	๔๗
๓. บทบาทของฟิลิปปินส์และการเรียกร้องสิทธิเหนือ เกาะ บอร์เนียวเหนือ	๕๓
๔. ความสนับสนุนของจีนแดงและรัสเซียต่อดินอินโดนีเซีย	๕๕
๕. สหประชาชาติกับกรณีพิพาท	๖๐
ข. ลักษณะของความตึงเครียด	๖๐
๑. การกบฏในหมู่เกาะ	๖๓
๒. การสอบสวนประชาชนตีไรซาราวักและบอร์เนียวเหนือ ของผู้แทนสหประชาชาติ	๖๔
๓. ความพยายามส่งกองโจรอินโดนีเซียเข้าไปในมาเลเซีย	๗๒
๔. การเผชิญหน้าในทางเศรษฐกิจ	๗๔
๕. สิ่งลึกลับแยกตัวออกจากมาเลเซีย	๘๐

บทที่ ๔ ความพยายามที่จะรื้อฟื้นความสัมพันธ์อันดีกัน	๔๑
ก. บทบาทของประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง	๔๑
๑. ความช่วยเหลือของอังกฤษและเครือจักรภพอมาเลเซีย	๔๔
๒. สหรัฐอเมริกากับกรณีศึกษา	๔๔
๓. ท่าทีของไทยเกี่ยวกับกรณีศึกษา	๕๐
ข. ความสำเร็จในการตกลงสันติภาพ	๕๐
๑. การจัดการประชุมเพื่อหาทางตกลงและบทบาทของนายพันต์ คอมันตร์ รัฐมนตรีต่างประเทศของไทย	๕๒
๒. ความพยายามที่จะจัดการหยุดยิงและถณกองโจรอินโดนีเซีย ..	๕๔
๓. อินโดนีเซียเลิกนโยบายเผชิญหน้ากับมาเลเซีย	๕๑๐
บทสรุป	๑๑๓
ภาคผนวก รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย พ.ศ. ๒๔๘๘	๑๒๔
Treaty of Friendship Between the Federation of Malaya and the Republic of Indonesia	๑๓๑
Tripartite Summit Meeting-Manila Accord	๑๓๔
Tripartite Summit Meeting-Manila Declaration	๑๔๑
Tripartite Summit Meeting-Joint Statement	๑๔๓
Agreement Between the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the Federation of Malaya on External Defence and Mutual Assistance	๑๗๐
A list of names of the Malaysian Delegation	๑๗๒
A list of names of the Indonesian Delegation	๑๗๓
Press Statement	๑๗๕
Agreement to Normalise Relations between The Republic of Indonesia and Malaysia	๑๗๖
บรรณานุกรม	๑๘๓

บทนำ

ความมุ่งหมายและขอบเขตของงานวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งหมายจะศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซียในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๐๖ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๐๘ (เพราะเป็นช่วงระยะเวลาที่ทั้งสองฝ่ายได้คัดสรรพันธมิตรทางการทูตต่อกัน นับตั้งแต่มีการสถาปนามาเลเซียขึ้น และในท้ายที่สุดก็กลับมาตกลงคืนดีกันได้) ว่า เป็นอย่างไรในระหว่างนั้น ทำไมทั้งอินโดนีเซียและมาเลเซียต่างก็ไม่ยอมเปลี่ยนท่าทีที่เป็นศัตรูกัน ทั้ง ๆ ที่เดิมทีก็เป็นมิตรสนิท มีความผูกพันกันมาก่อน และพิสูจน์ให้เห็นว่าเป็น เพราะอะไร ทั้งสองประเทศจึงชักเย่อสร้าง ความตึงเครียดระหว่างประเทศขึ้น ตลอดจนแสดงความคิดความ虑ของการจัดแย้งระหว่าง ๒ ประเทศในช่วงระยะเวลาดังกล่าวด้วย

ความตึงเครียดในความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซียเกิดขึ้นเพราะนโยบายต่างประเทศต่างกันเป็นสำคัญ กล่าวคือ นโยบายต่างประเทศของอินโดนีเซียและมาเลเซียมีมูลกำเนิดมาจากความหะ เมลดะฮานส่วนตัวของซูการ์โนที่จะเป็นใหญ่ในหมู่ชาติ มาเลเซีย ฝ่ายหนึ่ง และแผนการของอังกฤษอีกฝ่ายหนึ่งที่รักษาดลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจและการ เมืองในภูมิภาคนี้ของตน

นโยบายต่างประเทศสะท้อนให้เห็นความคิดของผู้นำ ซูการ์โนกล่าวว่า "คนมีชนบ่งกินอย่างเดียวกันไม่ได้ ต้องมีศักดิ์ศรีด้วย" ซูการ์โนมองผลประโยชน์ของประเทศในแง่ความหวังของประเทศ มองผลประโยชน์ทางการ เมืองสำคัญมากกว่าทาง เศรษฐกิจ ซูการ์โนเกลี้ยศจักรวรรคินิเฆ จึงเกลี้ยอังกฤษและผู้นำมาเลเซีย คือ คนกู อัมดุล ราห์มาน ที่ร่วมมือกับอังกฤษ นโยบายเมตัญหน้าของอินโดนีเซียต่อมาเลเซียจึงสะท้อนให้เห็นถึงความเกลี้ยศจักรวรรคินิเฆ

กรณีพิพาทระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซียเป็นปัญหาระหว่างประเทศ ซึ่งมีความสำคัญมากปัญหาหนึ่งของภูมิภาค เอเชียอาคเนย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีสัมพันธไมตรีอันดีกับประเทศคู่กรณี

รัฐบาลไทยจึงได้แสดงท่าทีมาตั้งแต่นั้นในการที่จะพยายามหาทางไกล่เกลี่ยและประสาน
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศคู่พิพาทให้กลับสู่สภาวะเดิม

กรณีพิพาทระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซียนี้ อาจจะพยายามจบเขตลูกคาบ
ใหญ่ที่ตอนกลายเป็นสงครามได้ในอนาคตถ้าไม่ยุติและดำเนินการแก้ปัญหาการอ้าง
อำนาจอธิปไตยของอินโดนีเซียเกี่ยวกับฝั่งตะวันตกของเกาะสุมาตราเพื่อตัดอาณาเขตอย่างหนักแน่นไม่ได้ จะเห็น
ชัดว่าเราจึงถือว่าการเรื่องนี้แม้เรื่องนี้จะได้รับความสนใจ โดยเฉพาะในหมู่นักศึกษายุ
วามแก่กว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ขอบเขตของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เน้นการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียในช่วงระยะเวลา กันยายน ๒๕๐๒ ถึง สิงหาคม ๒๕๐๘
และจะเป็นรูปการวิเคราะห์นโยบายด้านการเมืองของ ๒ ประเทศ เป็นพิเศษเกี่ยวกับการจัดแบ่ง
ของ ๒ ประเทศมาจากอะไร ส่วนนโยบายด้านการทหาร การเศรษฐกิจ และการสังคม
หรือความสัมพันธ์ที่นอกเหนือไป วิทยานิพนธ์นี้จะยังไม่ครอบคลุมไปถึงโดยละเอียด

วิธีการเขียน

เน้นการแสดงนิยามและการพิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน ๑. ในบางเอกสารของ
ฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย ดังนั้นจึงเป็นการเขียนทำนองบรรยายความแสดงเหตุผล
โดยพยายามจะรวบรวมและคัดคว้าจากเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถจะเข้าใจ
ซึ่งมีจำกัด ตลอดจนวิญญู หนังสือพิมพ์ เอกสารที่ใช่เป็นหลักได้แก่เอกสารภาษาไทยและ
อังกฤษ อย่างไรก็ตาม เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ยังมีอยู่มาก แต่ไม่สามารถจะ
หาได้ หรือหาได้แต่อ่านไม่เข้าใจ เช่น เอกสารที่เป็นภาษามาเลเซีย สิงคโปร์เป็นต้น

อนึ่ง ขอทำความเข้าใจกับท่านผู้อ่านถึงคำว่า นโยบาย (Policies)
และผลประโยชน์ (Interest)

นโยบาย (Policies) ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หมายถึง "แนวทางการปฏิบัติ
ของรัฐซึ่งรัฐดำเนินตามแนวทางปฏิบัตินั้นเพื่อให้สำเร็จผลตามจุดมุ่งหมาย"

^๑ Kramol Tongtammechart, American Policy in Southeast Asia 1945 - 1960, (Virginia: the Woodrow Wilson Dept. of Foreign Affairs, Univ. of Virginia, 1961), p. 4.

ผลประโยชน์ (Interest) หมายถึงสิ่งใดก็ตามที่มีผู้สร้างนโยบายของชาติ
เห็นว่าเป็นความสำคัญต่อการลงมือและเตรียมสร้างภาพระหว่างประเทศ, การรักษาผลประโยชน์,
การรักษาความมั่นคง และภารกิจที่อยู่ติดของชาติ^๖ ตามที่กล่าวมาข้างต้นคือในแง่ผลประโยชน์
เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบาย ทั้งนี้ เนื่องจากความนิยมในใจ ๆ ของชาติที่นำพา
จิตใจที่มุ่งประสงค์ที่จะรักษานโยบายของตนอย่างหนึ่งอย่างใด จึงกล่าวได้ว่าผลประโยชน์
ของชาติ เป็นที่มาของนโยบาย

โดยทั่วไปแล้วนโยบายต่างประเทศย่อมตั้งอยู่ เมื่อกำหนดไว้^๗ ๖. ผลการ คือ

๑. อุดมการณ์ (Ideology) เช่น ลัทธิประชาสันโลก ลัทธิเนอคอน สหประชา
สังคมนิยม

๒. มวลกำหนดต่าง ๆ (Multiple determinants) เช่น ความเปราะบาง
ทางประวัติศาสตร์, สถานะทางภูมิศาสตร์, ประโยชน์แห่งชาติ, ความมุ่งหมายต่าง ๆ
และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ^๘ ในทางปฏิบัตินโยบายต่างประเทศมักถูกกำหนด
โดยความจำเป็นหรือต้องการที่จะรักษานโยบายของตน

พื้นฐานที่จะช่วยให้อธิบายว่าเรื่อหรืออันใดอันหนึ่งมีความสามารถทาง
ทหาร, เศรษฐกิจ และการเมือง ของรัฐ จุดมุ่งหมายของรัฐอาจตามเงื่อนไขเชิงการ
ภาคหวังและความละเอียดระบอบการเข้ากัน หากรัฐขาดเครื่องมือหรือวิธีการ, ความสามารถ,
อำนาจที่จะจัดการใบบินบางให้เมื่อปลานจุดมุ่งหมาย ดังนั้น ในการวางนโยบาย
รัฐจึงต้องทราบถึงผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องของตนในลักษณะที่จะทำนโยบายที่ ๆ ไม่ถือ
เป็นถกเถียง และพิจารณาถึงความสามารถของประเทศว่า จะสามารถดำเนินการวาง
นโยบายที่ใดวางไว้ให้สำเร็จหรือไม่ นอกจากนี้ ต้องพิจารณากว่า นโยบายนั้น
จะขัดกับผลประโยชน์แห่งชาติหรือไม่ และเดียวกันก็ควรพิจารณาถึงว่า นโยบายนั้น

^๖ Ibid., p. 2

^๗ Roy C. Macridis, Foreign Policy in World Politics,

(2 nd. Ed.; New Jersey: Prentice Hall, Inc., 1962), p. 1.

เพราะตรงกับกาลเวลาหรือไม่ สิ่งดังกล่าวนี้นั้น เมื่อเรารู้ถึงแล้วว่าจะใช้ประโยชน์ ภายใต้วงโค
โคของทวีปใด หลักการที่ความน่าเชื่อถือนี้มาจากรายวิชาที่ว่าความน่าเชื่อถือด้วยเวลาในการ
กำหนดนโยบายของอินโดนีเซียขณะนั้น อยู่ในความลับ

การแบ่งเขตในการเขียน

วิชาที่มีขอบข่ายของยุคที่ ๔ มาด้วยกัน กล่าวคือในบทที่ ๑ "ภูมิหลัง"
จะได้กล่าวถึงสรุปเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียตั้งแต่ต้น
จนกระทั่งถึงเกิดการฉีกขาดและกีดสัมพันธ์ทางการทูตขึ้น เพื่อเป็นรากฐานของบทต่อไป
ในบทที่ ๒ "ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซียหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒"
จะได้บรรยายให้เห็นข้อเท็จจริงแห่งการพิพาทซึ่งมีสาเหตุมาจากนโยบายของ ๒ ประเทศ
ที่ขัดแย้งกัน ในบทที่ ๓ "ความตึงเครียดในความสัมพันธ์ระหว่าง ๒ ประเทศ" จะได้
แสดงถึงจุดกำเนิดแห่งความตึงเครียดและลักษณะของความตึงเครียด ในบทที่ ๔ "ความ
พยายามที่จะรักษาความสัมพันธ์ที่ดี" จะได้แสดงถึงความช่วยเหลือ, สันติสุข และ
ความพยายามที่จะยุติการพิพาทของประเทศไทย, กัมพูชา, มาเลเซีย, สิงคโปร์, บรูไน, และ
มาเลเซียด้วยกัน ในที่สุดจะได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซียในสงคราม
เวลาที่จะถึงข้างหน้า

๘. Strausz - Hupe¹ & Possony, International Relations,
(2 nd. Ed.; New York: McGraw-Hill Book Company, Inc., 1954), p.23.